

FOREBYGGING, STERIL ELLER REN PROSEDYRE?

Anette S. Kismul
Isabella S. Landmark
NIFS 2/2-17

Disposisjon

- Bakterier i sår
- Generelt om håndhygiene
- Hygieniske prinsipp
- Steril prosedyre
- Ren prosedyre
- Hygiene på vår sårpoliklinikk
- Film

Innledning

- Det finnes mikroorganismer i alle kroniske sår
- Ingen kroniske sår er sterile!
- Man skal unngå å påføre såret mer bakterier på grunn av dårlig hygiene
- Basale smittevernrutiner er avgjørende

Visste du?

På Grønlandsk betyr smitte
"Det lille man kan gi bort til en annen"

Hvordan kommer bakterier i såret?

- Egen mikrobeflora (t.d hud, tarmkanal)
- Personalets hender og tøy
- Forurenset utstyr (t.d sakser, bandasjer, salver o.l)

Basale smittevernrutiner

”Basale smittevernrutiner skal både forebygge smitteoverføring til og mellom pasienter, og beskytte helsepersonellet mot smitte.”

Basale Smitteverrutiner

- Håndhygiene
- Beskyttelse av hender med hansker
- Beskyttelse av munn, nese og øyner
- Beskyttelse av uniform /arbeidstøy
- Desinfeksjon og renhold
- Håndtering av tekstiler
- Håndtering av avfall
- Pasientplassering (enerom, smitterom)

Håndhygiene

Generelle prinsipper

- Håndhygiene utføres :
 - Før og etter fysisk kontakt med pasienter
 - Mellom uren og ren kontakt med samme pasient
 - Mellom forskjellige prosedyrer på samme pasient
 - Etter kontakt med forurensede gjenstander og utstyr
 - Før håndtering av rent utstyr
 - Etter at hansker er tatt av

(Folkehelseinstituttet, 2016)

Håndhygiene

Desinfeksjon av hender

- Hånddesinfeksjon med alkoholbasert desinfeksjonsmiddel er førstevalget
- Hendene må være tørre og frie for synlig smuss
- Totalt 20-30 sekund

Skadet hud er en infeksjonsrisiko!

- Økt antall bakterier på skadet hud!
- Finnes alternativ til vanlig sprit

Håndhygiene

Vask av hender med såpe og vann

- Håndvask med såpe og vann skal utføres når hendene er synlig forurensset, når man har vært i kontakt med kroppsvæsker eller mistenkt smitte
- Totalt 40-60 sekunder

Håndhygiene – hvorfor så viktig?

- Til enhver tid har 5-7 % av pasienter innlagt ved norske helseinstitusjoner en helsetjenesteassosiert infeksjon (HAI)
- Det er en klar sammenheng mellom riktig håndhygiene blant helsepersonell og redusert antall helsetjenesteassosierte infeksjoner (Folkehelseinstituttet)

Håndhygiene

- Til tross for at håndhygiene er det enkleste og viktigste tiltak for å forebygge og redusere sjukehusinfeksjoner viser undersøkelser at...

helsepersonell utfører håndhygiene i bare 50 % av de situasjoner som retningslinjene for håndhygiene anbefaler

(Prosedyre Handbok Helse Fonna, 2015)

Hvorfor er det så vanskelig og gjennomføre god håndhygiene?

”Jeg bruker alltid hansker,
så da er det vell ikke
nødvendig”

”Jeg mener at det ikke
har noe betydning om
man utfører
håndhygiene eller ikke.
Jeg kjenner pasientene
mine og de er ikke
smittsomme”

”Det er ingen av de
andre legene som gjør
det”

”Jeg synes at håndhygiene
bryter tillitsforholdet mellom
pasienten og meg, hvis jeg
skal utføre håndhygiene hver
gang jeg har rørt pasienten”

”Du sier det skal utføres
håndhygiene før alle rene
og etter alle urene oppgaver
– Er du egentlig klar over
hvor mange ganger det er
iløpet av en vakt?

Hvorfor slurver vi?

- Høy arbeidsintensitet
- Dårlig tid
- Hudplager og eksem
- Kultur på arbeidsplassen
- Tilgjengelighet av vask og dispensere
- Manglende kunnskap om hvordan og når håndhygiene skal utføres

Hva er steril prosedyre?

- Steril prosedyre er fravær av alle former for levende mikroorganismer

(Folkehelseinstituttet, 2016)

Når skal man bruke steril prosedyre?

- Alle større postoperative sår de første 48 timene
- Store brannsåre som skiftes på operasjons avdelingen
- Ved stell av SVK, dren (f.eks pleuradren)

Steril prosedyre - Utstyr

- Steril oppdekning
- Sterile instrumenter (t.d saks, pinsett)
- Steril bandasje
- Omgivelsene skal være sterile

Hva er ren prosedyre?

- Ren teknikk er å minimalisere overføringen av bakterier og virus

Ren prosedyre

- Utfør håndhygiene
- Eventuelt munnbind og stellefrakk
- Ta på rene hansker

Ren prosedyre - utstyr

- Rene hansker
- Sterile instrumenter
- Usteril / steril bandasje

Når skal man bruke ren prosedyre?

- Stort sett alle kroniske sår
- Mindre brannsåre som stelles på vanlig poliklinikk
- Etter mindre operasjoner som for eksempel etter fjerning av føflekk

Bruk av hansker

- Bruk av hansker kan innebære en falsk trygghet
- Vær oppmerksom på at man ikke skal ta rundt omkring med skitne hansker
- Hanskene er ikke tette
- Bruk av hansker er et **tillegg** til håndhygiene, ikke et alternativ

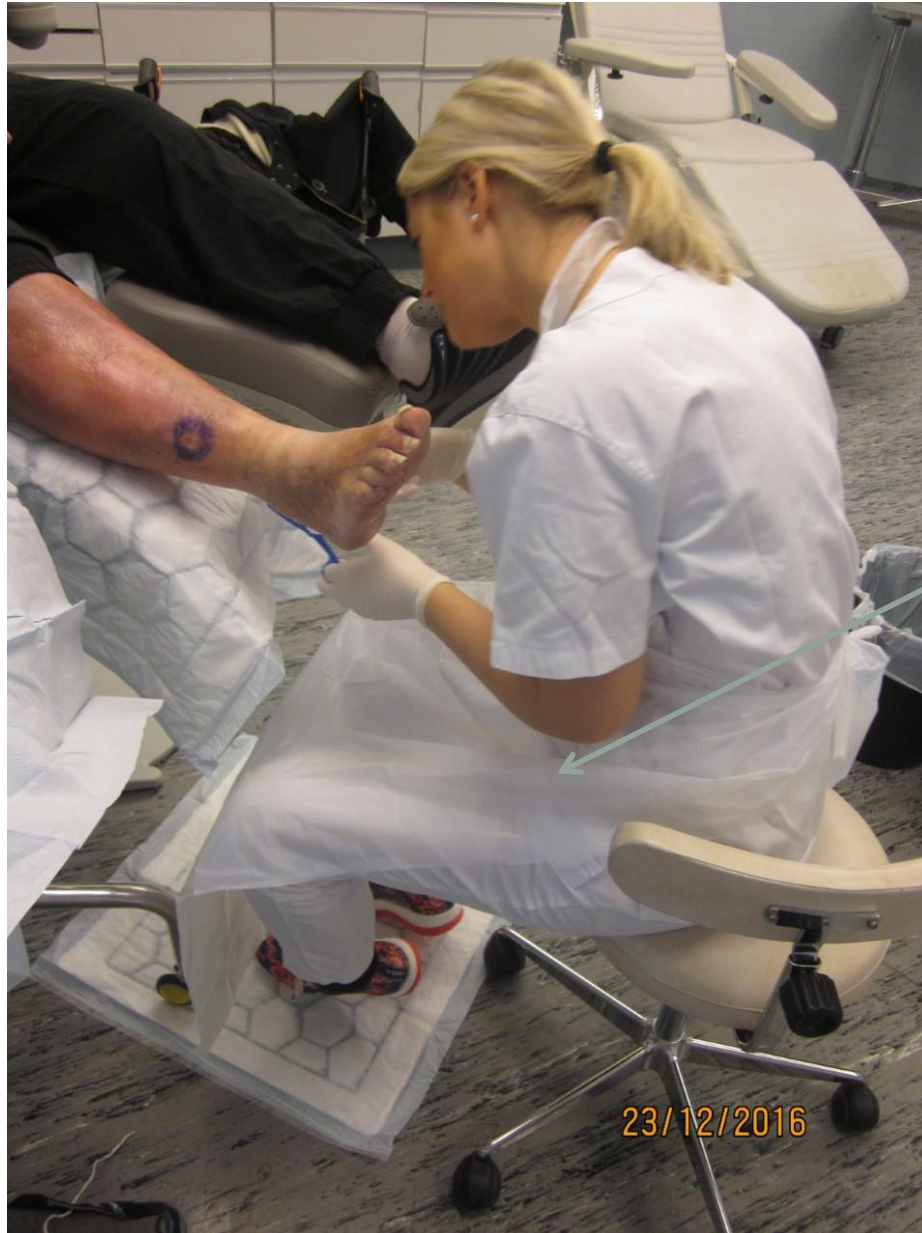
Ringer/Klokker/Smykker

- Ringer og armbandsur hindrer utføring av håndhygiene
- Gjennomsnittlig antall bakterier på hendene med ring er ca. 4 ganger høyere enn på hender uten ring
- Kunstige negler og (sprukket) neglelakk gir grobunn for bakterier

Arbeidstøy/Stellefrakk

- Ren arbeidsdrakt hver dag, skiftes ved behov
- Stellefrakk, plastforkle eller engangsfrakk brukes ved stell av pasienten og skiftes mellom hver pasient

Plastforkle!!

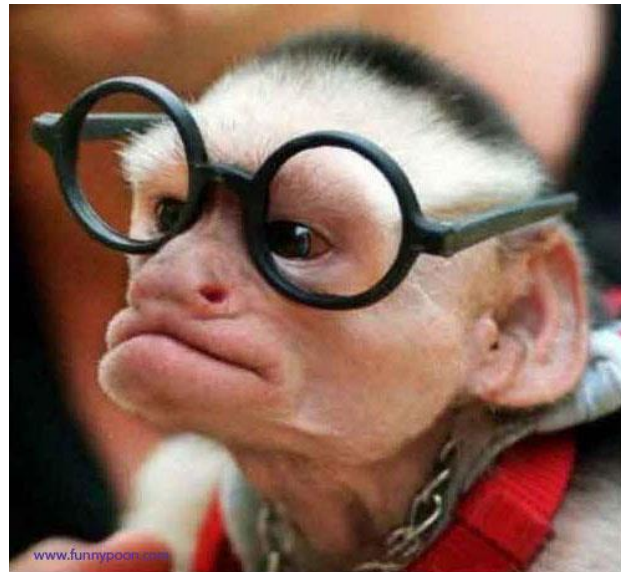
23/12/2016

Munnbind/Operasjonshette

- Engangsprodukt, kastes etter bruk!
- Munnbund skal dekke både nese og munn
- Munnbind og hette brukes ved alle sterile prosedyrer

Briller/Visir

- Ved fare for sprut av smitteførende materiale, blod eller kroppsvæsker
- I arbeid med kjemiske stoffer ved rengjøring / desinfeksjon

Man skal IKKE forlate operasjonsavdeling
slik!!

Velkommen til sårpoliklinikken !

Hygiene på sårpoliklinikk

- Hva er vår utfordring?
 - Mange pasienter
 - Lite personale
 - Mangel på utstyr
 - Ingen lukkede rom for smitte!
- Personale fra andre avdelinger låner poliklinikken på helg/kveld

BRYT smittekjeden!!

Hansker

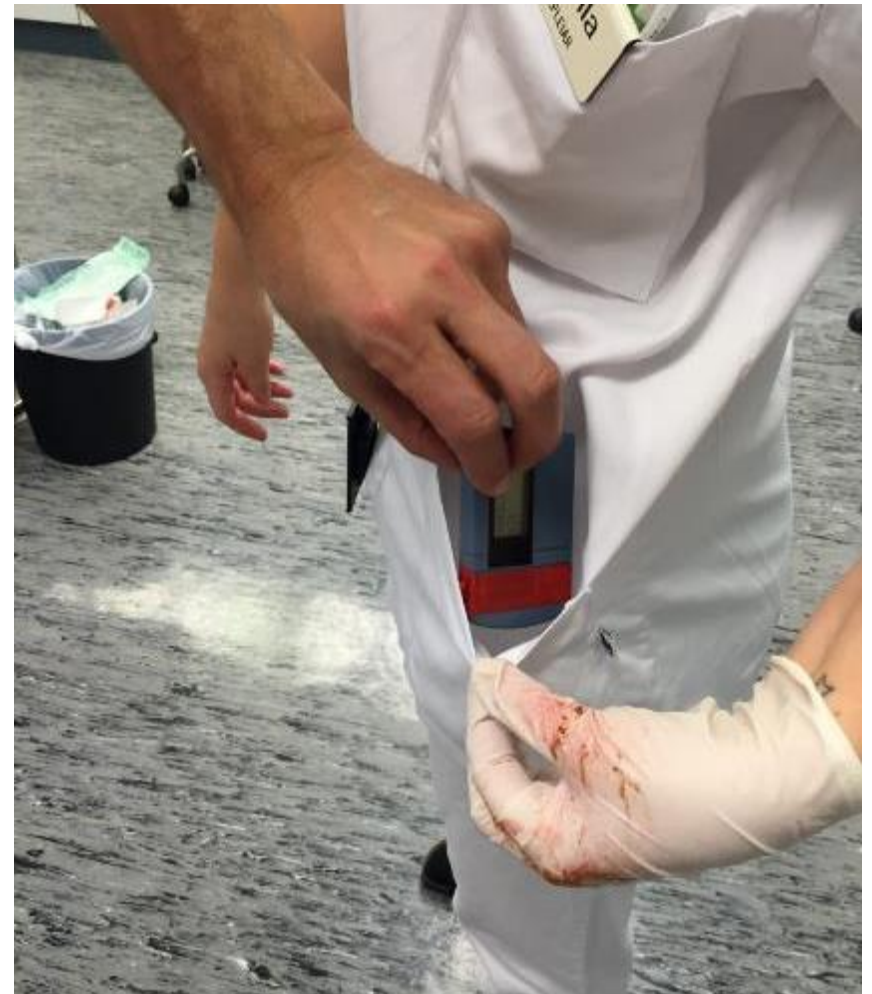
- Vær obs på kontaminasjon av rene beskyttelseshansker
- Det finnes bare en måte å få rene hansker ut av en dispenser...

Et godt alternativ: Dermagrip

Hvordan man **IKKE** skal bruke hansker

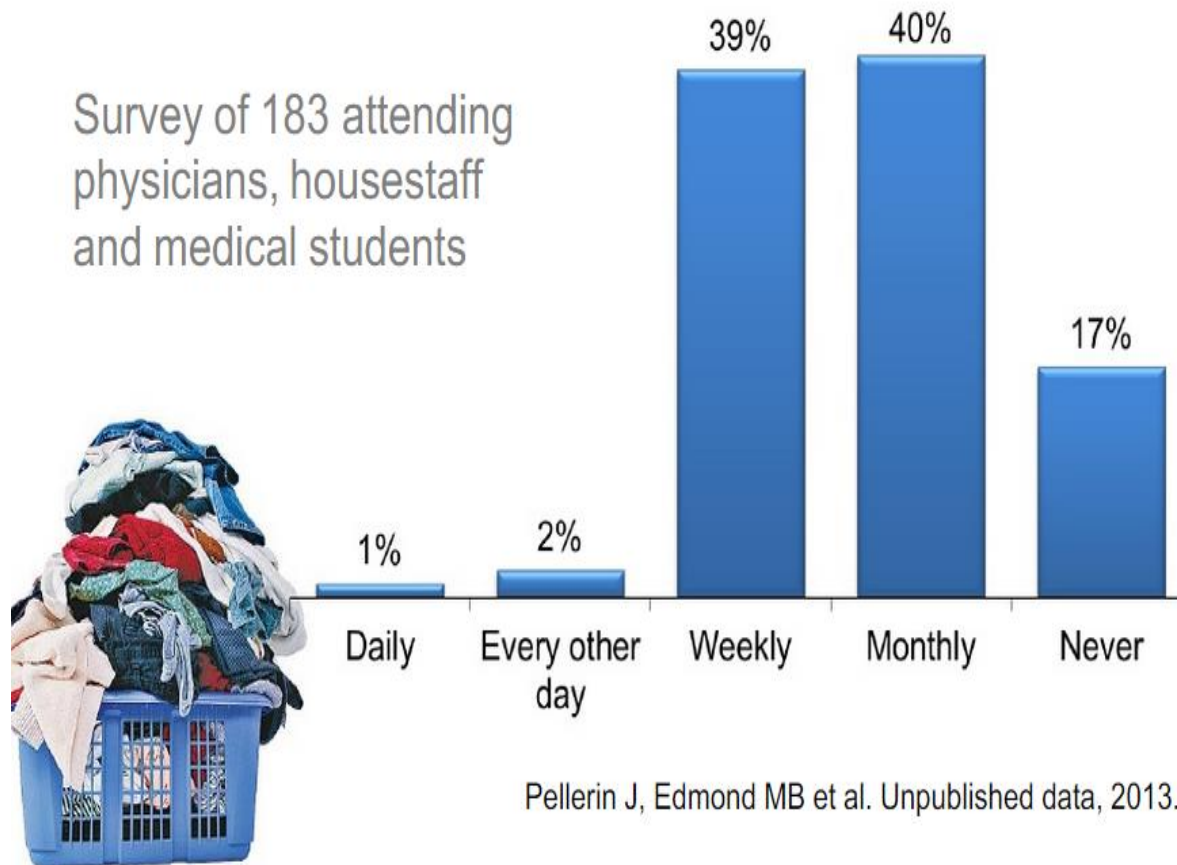
Rent arbeidstøy reduserer smittefaren!

It's Time to Hang Up the White Coat!

Frekvens av vask av legefrakker

Steril prosedyre på sårpoliklinikk ?

- De fleste kroniske sår er bærere av bakterier
- Delte meninger
- Ren prosedyre på kroniske sår er i de fleste tilfeller tilstrekkelig

Rent/Urent område

- Etabler et rent og et urent område adskilt fra hverandre
- Riktig håndtering av avfall

Sakser

- Ikke bruk saks du har i lommen til å klippe bandasjer!!

Kremer/Salver/Skyllemiddel

- Husk at kremer og annet utstyr også kan kontamineres
- Bruk små flasker med skyllemiddel

Instrumentdesinfeksjon

- Vår rutiner for instrumentdesinfeksjon

Overflatedesinfeksjon

- Desinfeksjon av flater, stoler osv...
- Før oppstart av poliklinikk og mellom hver pasient

Overflatedesinfeksjon ved resistente bakterier

VIRKON

- Dreper virus, bakterie og sopp
- Instrumenter og overflater
- Virketid – 10 min
- Forurenset utstyr – 30 min

PERASAFE

- Dreper virus, bakterie og sopp
- Instrumenter og overflater
- Virketid – 10 min
- **NB! Clostridium difficile**
Virketid: 30 min

MRSA (VRE, ESBL ++)

- **Meticillin Resistent Staph. Aureus**
- Økt forekomst i kroniske sår!
- Obs på pasienter som nylig har vært i utlandet

Smittepasienter på sårpol

- En STOR utfordring!!
- Ingen lukkede rom
- Må dekke til alt av ustyr
- TIDSKREVENDE

Bruk hygiesykepleier

- Bruk de aktivt!!
- Be om råd / veiledning
- Opplæring av personale

FILM

- Litteratur:
- Folkehelseinstituttet (2016, 27. April) Håndhygiene til rett tid. My 5 moments. Hentet 3 januar 2017 fra <https://www.fhi.no/sv/forebygging-i-helsetjenesten/handhygiene/handhygiene-til-rett-tid---my-5-moments/>
-
- Prosedyre handboka Helse Fonna (2015, 5 mai) Pasient med kjent eller mistenkt smitte til undersøkelse / behandling på poliklinikk. Henter 27 desember 2016 fra http://prosedyrehandboka.helse-fonna.no/Modules/module_136/handbook_view.aspx